

Европейски съюз
Европейски структурни и
инвестиционни фондове

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
“ОКОЛНА СРЕДА 2014 – 2020 г.”

Главна дирекция “Оперативна програма околна среда”
programming@moew.government.bg

ПРИНОС ОТ ЧЛЕНОВЕТЕ НА ТРГ ПО КОМЕНТАРИ ОТ ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ (ОТ 10.3.2021) ВЪРХУ ТРЕТИ РАБОТЕН
ПРОЕКТ НА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 Г.

/Получени в периода от 19 март - 2 април 2021 г./

№	Представител на Институция/ Организация	Коментар от ЕК	Становище на член на ТРГ	Становище на УО на ОПОС
1.	Иван Ангелов, директор на дирекция „Опазване чистотата на въздуха“, МОСВ	<u>Коментар 7</u> на ЕК: Избор на конкретни цели: ние напълно подкрепяме въпроса за качеството на въздуха в страната и необходимостта от неговото адресиране. Като такава мярка, системата за подмяна на отоплителни уреди е силно приветствана. Важно е обаче, такава мярка да бъде свързвана с мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите на парникови газове и да не се ограничава до постигане на целта за качеството на въздуха. Освен това, за да се намали рискът от изостряне на енергийната бедност, фокусът трябва да бъде върху инвестициите в енергийна ефективност на самата сграда. Високата консумация на	Приоритет 5 „Въздух“ цели да допринесе за постигането на съответствие с изискванията на законодателството в областта на качеството на атмосферния въздух. Препоръките на ЕК, а именно насочването към възобновяемите източници на енергия, както и приоритизирането на подкрепата в енергийно ефективните сгради, отклонява фокуса от постигане на целите на политиката в областта на качеството на атмосферния въздух. Предлаганите мерки се припокриват с такива в областта на политиката по изменение на климата, където целите са различни. Ние разбираме приоритетите на ниво Европейски съюз, като без да ги подценяваме отбелязваме, че за нас остава неясно	Становището на компетентната дирекция е отчетено при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.

енергия на сградите, след смяна на източника на отопление, може да доведе до увеличаване на сметките за отопление и да доведе до проблеми с енергийната бедност. Що се отнася до подмяната на топлинни източници, България трябва да приоритизира възобновяемите енергийни източници, за да намали по-бързо емисиите на парникови газове и да постигне климатичните цели. Ето защо службите на Комисията настоятелно препоръчват тези мерки да се прилагат по Специфична цел (СЦ) 2.1 (насърчаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите на парникови газове), за да се осигури наблюдение на тяхното изпълнение в съответствие с най-добрите практики по отношение на енергийната ефективност и намаляването на парниковите газове, с оглед подобряване на качеството на въздуха и в същото време постигане на по-широки ползи.. Мярката трябва да следва строги стандарти при избрания заместител и да се прилага в пълно допълнение с мерките за енергийна ефективност, предвидени в програмата за „Развитие на регионите“ (ПРР) (и Плана за възстановяване и устойчивост, ПВУ), за да се увеличат ползите и да се смекчат потенциалните проблеми с енергийната бедност. УО може да обмисли включването на специфични правила в ПОС относно котли/печки с газово гориво:

о Газовата инфраструктура може да бъде подкрепена само по изключение при следните условия:

☐ Средни котли/печки (1-20 MW):

приоритизирането за постигане на климатичните цели на възобновяемите енергийни източници при подмяната на уредите за отопление. Не ни е известно също да има правени анализи за тяхното приложение в страната ни – нито от техническа гледна точка, нито дали биха били устойчиви, тоест – използвани от значителна част от населението след инсталирането им.

По отношение на възможностите за подкрепа на котли/печки на природен газ и присъединяването към топлофикационната мрежа, дирекция ОЧВ подкрепя включването им в програмата.

• Само най-модерните решения, като най-високите стандарти за високоефективно комбинирано производство, насочени към инсталациите с най-малко замърсявания, както е определено в директивата за средните горивни инсталации с по-малко възможни емисии на парникови газове.

• Инсталации за комбинирано производство на енергия и отопление (Combined heat and power - CHP) , само такива, готови за зелен водород / биометан следва да попадат в обхвата на подкрепа.

□ Дребномащабни газови котли под 1 MW

• Комисията изисква финансирането на такива инсталации да се комбинира с някои минимални стандарти за изолация, определени на нивото на типа сгради (или алтернативно с мерки за енергийна ефективност), за да се избегнат топлинните загуби, да се намалят парниковите газове и енергийната бедност.

• Комисията изисква най-енергийно ефективни инсталации с най-малко емисии на CO₂ (вижте най-добрите налични технологии, които са определени в съответните директиви за екодизайн).

• Трябва да се даде приоритет на присъединяването към топлофикационна мрежа, когато това е икономически и технически осъществимо.

• Препоръчително е тези изисквания да бъдат посочени в програмата.

	<u>Коментар 30 на ЕК:</u> Добре е да се види, че инфраструктурата за зарядни станции за електромобили е преместена в транспортната програма. Липсва обаче анализът в подкрепа на мярката за подмяна на дизелови превозни средства с електрически. Предвид средния доход в България и факта, че електричеството се произвежда предимно от въглища, е трудно да се разбере какви конкретни ползи ще донесе подобна мярка. Като се има предвид броят на общините в нарушение на стандартите за качество на въздуха, би донесло повече ползи програмата да се съсредоточи върху мярката за подмяна на отоплението и върху мерките за зелена инфраструктура, които носят множество ползи – от по-добри условия на живот на населението до подкрепа за адаптиране към изменението на климата и подобрен КАВ.	По отношение на подмяната на дизеловите автомобили с (PRE-EURO и EURO 1) с електрически автомобили имаме резерви относно приложимостта на тази мярка поради нивата на доходите на притежателите на такива автомобили. Не разполагаме с анализ за това, кои са купувачите на електрически автомобили, но е очевидно, че те са много отвъд финансовите възможности на собствениците на споменатите дизелови автомобили.	Отчитайки отправените коментари от страна на ЕК и становището на компетентната дирекция, обръщаме внимание, че съгласно анализите на УО на ОПОС приносът от тази мярка се изчислява на над 1,6 т/г спестени емисии ФПЧ и извеждане от употреба на близо 4 000 високоемисионни дизелови автомобили pre-euro и euro-1. В този смисъл за момента мярката остава като допустима в обхвата на програмата. Тя е пилотна, ще се реализира чрез финансов инструмент и единствено допълва основните мерки, насочени към намаляване замърсяването на въздуха от битовото отопление и транспорта.
	<u>Коментар 31 на ЕК:</u> Бихме искали да видим показатели за резултат (емисии на ФПЧ_{2,5} и NO_x в тонове / годишно), ако действията допринасят за чист въздух. Това е важно и би имало директна връзка с Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018 – 2024 г./Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 – 2030 г.) Също така е в съответствие с предишни препоръки на Европейската сметна палата – да се определят	Във връзка с липсата на яснота на този етап какви конкретни действия (мерки) ще допринесат за опазване чистотата на въздуха, например в сектор битово отопление (колко и какви котли/печки ще бъдат заменени и с какъв вид гориво), както и точно какъв финансов ресурс е предвиден за отделните мерки, считаме, че за определянето на показатели за резултат (емисии на ФПЧ_{2,5} и NO_x в тонове за година) за тези мерки трябва да бъде направен съответен анализ.	Становището на компетентната дирекция е отчетено при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.

		количествено ползите за околната среда, дори ако същите не са основна цел на дадено действие.		
		<u>Коментар 33</u> на ЕК: За целите на качеството на въздуха като допустима алтернатива по процедурата за подмяна на отоплителните уреди не следва да се предвиждат дърва.	От гледна точка на по-всеобхватното и по-пълно прилагане на ефективни мерки считаме, че е добре да бъде предвидена като допустима алтернатива за енергийно ефективни отоплителни и замяната на стари уреди със съвременни, които изгарят дърва.	Становището на компетентната дирекция е отчетено при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.
		<u>Коментар 35</u> на ЕК: Въпреки че разбираме, че двуетапният подход отнема повече време през настоящия период, научените уроци би трябвало да ускорят изпълнението на мерките за битово отопление в новата програма. Също така е важно като първа стъпка да се извърши анализ, за да се определи къде трябва да бъдат насочени тези мерки. Ще бъде особено важно поради необходимостта от обвързване на инвестициите с тези по ППР, да се гарантира, че същите се извършват заедно.	Както сме посочили в информацията по коментар 7, приоритизирането на подкрепата за енергийно ефективните сгради, измества фокуса от постигането на целите на политиката в областта на качеството на атмосферния въздух. Изразяваната до момента от дирекцията позиция е за приоритетно и реално прилагане на мерки по отношение на основните източници на емисии с принос към наднорменото замърсяване и резултати, които се изразяват в постигане на съответствие с нормите за качество на атмосферния въздух (КАВ) – в краткосрочен план за ФПЧ ₁₀ , а в по-дългосрочен и за ФПЧ ₂₅ . Считаме, че това трябва да бъде основният приоритет от гледна точка постигане и поддържане на КАВ.	Становището на компетентната дирекция е отчетено при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.
2.	Геновева Господинова, държавен експерт, дирекция „Национална служба за защита на природата“, МОСВ	<u>Коментар 22</u> на ЕК: Каква е целта на мерките, насочени към „Подобряване на знанията за видове и природни местообитания чрез теренни проучвания (включително картиране, където е определено в НРПД) и определяне на техния природозащитен статус; проверка на таксономична принадлежност;	Предложеният индикативен обхват на дейностите е предвиден в мярка 9 от НРПД. Предложените дейности не са били предмет на други проекти и проучвания, вкл. и със средства на Европейския съюз. Те са свързани основно с: 1. Картиране и определяне на природозащитното състояние на видове и природни местообитания, които са включени в чек-листите за докладване по чл. 17 на Директива за местообитанията	Становището на компетентната дирекция е представено към коментара от страна на службите на ЕК с цел продължаване на преговорния процес.

идентифициране на ефектите от разселването на неавтохтонни видове и др.". Подобни мерки вече бяха финансирани по предишната оперативна програма, включително и в рамките на текущ проект, насочен към мониторинг на видовете и местообитанията за целите на чл. 17/чл. 12 за докладване по Директивата за хабитатите/Директивата за птиците. Каква е очакваната добавена стойност на тези дейности и как те са свързани със създаването на национална система за мониторинг на биологичното разнообразие в България, която все още се очаква?

през 2019 г. и/или целеви обекти, за които научните знания и данни за тях са недостатъчни (1043 1758 *Ligularia sibirica*, *Lindenia tetraphylla*, 4027 *Arytrura musculus*, 4033 *Erannis ankeraria*, 4038 *Lycaena helle*, 4043 *Pseudophilotes bavius*, 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи), 8150 Средноевропейски планински силикатни сипеи, 8160 Средноевропейски варовикови сипеи в предпланини и ниски планини, 1758 *Ligularia sibirica* (Сибирски див тютюн). Това включва:

- ✓ Разработване на методики за картиране и за определяне на природозащитното състояние на целевите обекти, за целевите обекти, за които методики не са разработени;
  - ✓ Провеждане на теренни проучвания;
  - ✓ Анализи и определяне на разпространението и природозащитното състояние на целевите обекти.
2. За 1758 *Ligularia sibirica* (Сибирски див тютюн): освен посочените проучвания, актуализиране на Плана за действие за опазването на вида, включително определяне/актуализиране на природозащитното му състояние.
  3. Установяване на таксономична принадлежност на 5364 *Triturus macedonicus* и установяване на последствията от разселване на

			неавтохтонни диви кози. За целта е необходимо да се събере и изследва генетичен материал. 4. Специфични научни изследвания за конкретни видове птици в това число генетични изследвания: • A095 <i>Falco naumanni</i> – оценка на местообитанията на традиционните находища на вида през последните 40 години по отношение на промяна на селскостопанските практики, използване на химикали, динамика на популациите на домашните животни и интензивност на пашата; издирване на гнездови находища на вида в страната, като се включат и нови територии въз основа на националния мониторинг на птиците; проследяване на състоянието на популациите на основните видове – жертви в районите на настоящите и доскорошни гнездовища; анализ на получените резултати от реинтродукция на белошипата ветрушка, проведени в последните години в България; определяне на генотипичните характеристики на Българските птици и потенциалните, внасяни за реинтродуциране в България, индивиди; • A021 <i>Botaurus stellaris</i> - проучване на следгнездова дисперсия и миграции чрез поставяне на проследяващи устройства на гнездящи в България птици; • A859 <i>Clanga clanga</i> – определяне на места с концентрация на вида през периодите на миграция и зимуване в България; • A077 <i>Neophron percnopterus</i> – определяне на места за предмиграционни струпвания	

			на вида от данните за проследяване на птици от вида в България; • A392 <i>Phalacrocorax aristotelis</i> – определяне на най-важните видове риби в храната на качулатия кormоран, поведението на хранене и местата за хранене на вида, като основа за анализ на оптималната му численост в условията на България; • A020 <i>Pelecanus crispus</i> – анализ на половата и възрастова структура на колонииите в България, и демографските им характеристики; проучване на движението на кочките в ПР „Сребърна“, с помощта на сателитни снимки, през достъпния за анализ период от време; проучване на пространственото разпределение на къдроглавия пеликан на Балканския полуостров и в Мала Азия, и тяхната генетична структура; проучване на рибните запаси и използването им от човека и рибоядните птици в ПР „Сребърна“; проучване на числеността при едри бозайници в ПР „Сребърна“ и нейната динамика; • A122 <i>Crex crex</i> - определяне на гнездови обитания на вида в районите с ниска интензивност на ползване; проучване на периодите на придвижвания на ливадните дърдавци между различни географски райони в България; създаване на единна база данни за добавъчната смъртност в популацията на вида от антропогенни източници; • A511 <i>Falco cherrug</i> – създаване на единна база данни за наблюдения и регистрирани случаи на смърт на вида в България;	

			• A042 <i>Anser erythropus</i> – проучване и оценка на степента на въздействие на ловната преса върху популацията на малката белочела гъска в ключовите места за зимуване на вида; изследване на конкурентните и симбионтни отношения на вида с другите видове гъски, при използването на общи хранителни ресурси в установените места с концентрация на видовете гъски през периода на зимуване; • A071 <i>Oxyura leucoserphala</i> – провеждане на изследване и оценка на качествените и количествени показатели на местообитанието на вида в страната, безпокойство, хранителни запаси и др.; проследяване на зимуващи и мигриращи през страната тръноопашати потапници; • A159 <i>Numenius tenuirostris</i> – целенасочени проучвания за установяване на вида в местата, където е бил наблюдаван в миналото и в други подходящи местообитания; • A404 <i>Aquila heliaca</i> – проучване на хранителния спектър на вида, чрез анализ на хранителните остатъци в гнездата му; определяне на места за струпвания на вида от данни на проследени индивиди; • A396 <i>Branta ruficollis</i> – изследване на кръвни проби за присъствие на остатъчни вещества, свързани със земеделски практики в районите на зимуване на вида в България; изследване на предпочитаните за хранене полета в зависимост от посевите и размера на засетите площи през периода на зимуване	

на вида в България; изследване на пространствените закономерности между местата за нощуване и местата на хранене на вида по данни от проследени индивиди от вида.

Посочените проучвания са много специфични. В концепциите за мониторинг по чл. 17 от Директивата за местообитанията и по чл. 12 от Директивата за птиците и проведените теренни проучвания имат други цели – посещават се само мониторингови площадки, а тези посочени допълнителни проучвания са специфични и надхвърлят целите на мониторинга. Тяхното провеждане ще доведе до изясняване на някои изключително важни научни аспекти в биологията и екологията на тези видове, което е в основата за тяхното управление. Подробна информация е представена в част Д.1.4. Оставащи пропуски в знанията и потребности от научни изследвания от проекта на НРПД 2021-2027 г.

В посочения контекст финансирането на дейности за подобряване на знанията за видове и природни местообитания е в пряка връзка в процеса на разработване на планове за управление на защитените зони, заложено по мярка 1 от НРПД. Тези проучвания имат национален характер и за това са изведени като отделна мярка, а не са заложиени за провеждане по мярка 1, предвид териториалния характер на планове.

Обръщаме внимание, че мрежата Натура 2000 се базира на актуални научни данни и информация и планираните научни изследвания са от

			изключителна важност за управлението на екологичната мрежа.	
		<u>Коментар 23 на ЕК:</u> Какво точно се разбира под „мерки за опазване/възстановяване на екосистемите и присъщото им биоразнообразие извън Натура 2000“ и как се гарантира, че те са свързани с целите на Стратегията на ЕС за биологично разнообразие до 2030 г.? Представените обяснения се отнасят до „мерки от планове за управление на защитени територии“. Какви мерки се очакват и как ще бъдат избрани? Изявлението, че програмата ще допринесе за Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г., трябва да бъде подкрепено с обяснение как програмата ще подкрепи изпълнението на България на основните елементи на стратегията за биологичното разнообразие, по-специално ангажиментите си за опазване и възстановяване (вж. „Ключови ангажименти“ в стратегията).	Под „мерки за опазване/възстановяване на екосистемите и присъщото им биоразнообразие извън Натура 2000“ се има предвид заложените политически цели в Националната програма за развитие България 2030 г., а именно: Политиката е насочена към преустановяване загубата на биологично разнообразие, посредством интервенции, свързани с: • Биологичното разнообразие извън Натура 2000 – за осигуряване на свързаност на мрежата Натура 2000 чрез изграждане на „зелена“ и „синя“ инфраструктура за постигане на добро природозащитно състояние на видовете и природни местообитания. В допълнение, ще бъдат включени конкретни мерки, предлагащи решения за подобряване и/или опазване на видове и природни местообитания от Натура 2000, извън границите на мрежата, за решаването на конкретни казуси/проблеми идентифицирани при картирането и оценките на състоянието на екосистемите и на елементите на зелената инфраструктура в ПВУ.	Становището на компетентната дирекция е представено към коментара от страна на службите на ЕК с цел продължаване на преговорния процес.
		<u>Коментар 24 на ЕК:</u> За мерки, насочени към подобряване на природозащитния статус на видовете и местообитанията, е необходимо те да се свържат ясно с целта на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г. (с искане от държавите-членки да гарантират, че поне 30% от видовете и местообитанията,	Мерките, насочени към подобряване на природозащитния статус на видовете и местообитанията са ясно обвързани в Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г. Тези мерки са включени в НРПД 2021-2027 г. При определянето на обхвата на мерките е извършен детайлен анализ, както на природозащитното състояние на видове и	Становището на компетентната дирекция е представено към коментара от страна на службите на ЕК с цел продължаване на преговорния процес.

		които в момента не са в благоприятно състояние, са в тази категория или показват силна положителна тенденция, като същевременно се гарантира невлошаване на тенденциите и състоянието на всички защитени местообитания и видове до 2030 г.). Следователно това трябва да окаже въздействие върху критериите за подбор на действията.	природни местообитания, в т.ч. птици на биогеографско/национално ниво, така и на състоянието на тези целеви обекти в защитените зони от мрежата Натура 2000. Детайлният обхват на дейностите може да бъде намерен в приложение 2 към НРПД – „Детайлно описание на мерките, включени в НРПД 2021-2027 г.“ В самата приоритетна рамка в секция Е2 е представен анализ на състоянието на конкретните целеви обекти, което аргументира приоритизирането на интервенциите в контекста на постигане на целите на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г. - 30 % . Именно по тази причина, при определяне на географския обхват на мерките в НРПД са избрани 33 в които прилагането на мерките би било най-ефикасно и най-ефективно за постигането на положителна тенденция в състоянието на биогеографско ниво. Списък със защитени зони е приложен към всяка една мярка в приложение 2 „Детайлно описание на мерките, включени в НРПД 2021-2027 г.“.	
		<u>Коментар 25 на ЕК:</u> Разделът за предизвикателствата, научените уроци и инвестиционните нужди се отнася до необходимостта от предотвратяване и намаляване на риска от бедствия с акцент върху зелената инфраструктура, което е приветствано. Няма обаче подробности за това какви мерки ще бъдат включени (например възстановяване на влажните зони за намаляване на риска от наводнения и др.). Как ще бъде изпълнено заявеното намерение? Какъв ще бъде обхватът на допустимите мерки? Какви показатели (вж.	В НРПД 2021-2027г. е предвидено изпълнението на мерки за предотвратяване на риска от пожари и мярка за подобряване на природозащитното състояние на видове влечуги чрез увеличаване на свързаността на местообитанията им чрез изграждане на зелена инфраструктура.	Становището на компетентната дирекция не е отчетено при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК. Въпросите на Комисията са свързани със зелена инфраструктура, насочена към предотвратяване и намаляване на риска от бедствия. Посочените от дирекцията мерки не отговарят кумулативно на тези две условия – мерките за предотвратяване на

	по-долу) ще бъдат използвани, за да се гарантира, че мерките за предотвратяване на бедствия дават приоритет на подходящите решения за предотвратяване на риска и биологичното разнообразие?		риска от пожари не предвиждат изграждане на зелена инфраструктура; зелената инфраструктура за подобряване на природозащитното състояние на видове влечуги чрез увеличаване на свързаността на местообитанията им не адресира рисковете от бедствия.
	<u>Коментар 26 на ЕК:</u> Единствената конкретна мярка, посочена за биологичното разнообразие извън защитените зони, е градската зелена инфраструктура за целите на намаляването на замърсяването на въздуха, с акцент върху зелените покриви и стени. Това е полезна, но изключително ограничена мярка с ограничени ползи за природата и екосистемните услуги. Обхватът на типовете екосистеми, екосистемните услуги и набор от мерки за подкрепа на природосъобразни решения се нуждае от значително разширяване, за да се подпомогнат ефективно многофункционалните, устойчиви екосистеми на целия ландшафт.	През програмния период 2021-2027 г. като приоритет и национална политика за опазване и подобряване на биологичното разнообразие извън Натура 2000 е заложено осигуряване на свързаност на мрежата Натура 2000, чрез изграждане на „зелена“ и „синя“ инфраструктура за постигане на добро природозащитно състояние на видовете и природни местообитания. Конкретните мерки, предлагащи решения за подобряване и/или опазване на видове и природни местообитания от Натура 2000, извън границите на мрежата, са основно за решаването на конкретни казуси/проблеми, идентифицирани при картирането и оценките на състоянието на екосистемите и на елементите на зелената инфраструктура. Подробните мерки и решения базирани на природата ще произтекат от инвестициите по ПВУ.	Становището на компетентната дирекция е представено към коментара от страна на службите на ЕК с цел продължаване на преговорния процес.

Коментар 27 на ЕК:

Показатели за изпълнение и очаквани резултати:

Изглежда, че проектът на програма не предвижда допълнителни показатели за изпълнение и за очаквани резултати, релевантни към всички цели и мерки, в сравнение с първата версия. Обяснението, предоставено в отговора, не е достатъчно. Например могат да се предвидят показатели за измерване на качеството на плановете за управление на обектите от Натура 2000. Те също могат да бъдат свързани с времевата рамка за изготвянето на плановете. За мерките, произтичащи от НПРД, биха могли да се предвидят и по-конкретни и съответни количествени и качествени показатели.

Предвидено е към НРПД разработване на система от индикатори за мониторинг, докладване и актуализация на рамката. Тези индикатори ще бъдат приети след финализиране на рамката, което е в пряка връзка с получаване и отразяване на коментари от страна на ЕК.

Становището на компетентната дирекция е представено към коментара от страна на службите на ЕК с цел продължаване на преговорния процес.

Коментар 28 на ЕК:

Демаркация с ПВУ

Въпреки че демаркацията с ПВУ вече е пояснена, би било полезно да се реферира към работата върху разработването на специфичните цели (Site-specific conservation objectives) и оценката на екосистемите по ПВУ и как тя ще предостави информация към плановете за управление и мерките по ПОС.

По ПВУ е предвидена инвестиция „Интегриране на екосистемния подход и прилагане на решения базирани на природата в опазването на защитените зони от мрежата Натура 2000“, чрез която за 255 зони от мрежата Натура 2000 ще се разработят специфични цели и мерки за опазване. Мерки за опазване ще бъдат разработени за още 86 зони, за които специфичните цели за опазване се разработват към момента с финансиране от други източници. С изпълнение на инвестицията по ПВУ всички 341 защитени зони ще бъдат с определени специфични цели и мерки за опазване, съгласно изискванията на ЕК. Тези цели и мерки ще послужат като основа за разработването на плановете за управление на защитените зони (ще

Становището на компетентната дирекция е представено към коментара от страна на службите на ЕК с цел продължаване на преговорния процес.

бъдат ползвани за ПУ на ЗЗ), финансирането за които е предвидено по Програма за околна среда 2021-2027 г.

За дейностите по комуникация в ПБУ се предвижда консултиране на продуктите със заинтересованите страни и постигане на обществена подкрепа за целите и мерките за Натура 2000, екосистемите и екосистемните услуги, изграждане на зелена инфраструктура и възстановяване на екосистеми и традиционни ландшафти. Действия за изграждане на капацитет за прилагане на продуктите от ПБУ за централната, местната и регионалната администрации също са предвидени. Такива действия няма да се финансират по Програмата за околна среда 2021-2027 г.

За програма „Околна среда“ 2021-2027 г. са предвидени дейности, които надграждат ПБУ. В плановете за управление на ЗЗ ще бъдат включени определените специфични цели и мерки за всяка ЗЗ по Инструмента за възстановяване и устойчивост. Програмата ще финансира директни консервационни мерки за постигане на специфичните цели за опазване и възстановяване на природни местообитания и видове в зоните, дейности свързани с подобряване на знанията за определени природни местообитания и видове, дейности насочени към подобряване на капацитета на заинтересованите страни за прилагане на плановете за управление на защитените зони и за изпълнение на специфичните мерки. Програмата за Околна среда ще осигури техническа помощ за органите за управление на Натура 2000, с изключение на националната структура за управление на НРПД.

			В ПВУ се надгражда съществуваща база данни и информация за екосистемите и техните услуги. За територията на България до момента са картирани и оценени 9 типа екосистеми и присъщите им екосистемни услуги извън територията на мрежата Натура 2000. За територията на мрежата Натура 2000, екосистемите и техните услуги ще бъдат картирани и оценени по ПВУ. За всички екосистеми и екосистемни услуги ще се определи монетарната им стойност и стойността на „природния капитал“, които да послужат като основа за включването им в счетоводните стандарти. За да се осигури свързаност на мрежата Натура 2000, паралелно с картирането и оценката на екосистемите ще се извърши картиране и ще се определи състоянието на елементите на зелената инфраструктура.	
3.	<i>Марияна Хамънова, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България</i>	<u>Коментар 1 на ЕК:</u> Полезно би било да се видят някои чернови на документите за благоприятстващите условия. Трудно е да се оценят нуждите и приоритетите, без да се види основният анализ в тези документи. Част от тях имаха краен срок до декември 2020 г. Програмата трябва също така да се позовава не само общо на документите, но да посочва съответния анализ и раздел в документа, който представя информация за предложените инвестиции.	Максималната прозрачност и достъпността до подобни документи единствено ще гарантира правилността на избраните подходи и ще повиши доверието в планираните мерки и приоритети.	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.

	<u>Коментар 2 на ЕК:</u> Кога ще бъде на разположение предварителната оценка на финансовите инструменти? Текстът в програмата ще трябва да бъде актуализиран, за да представи нейните анализи. Също така имайте предвид, че използването на безвъзмездни средства трябва да бъде обосновано по същия начин както финансовите инструменти. Обосновката на каквато и да е форма на подпомагане (безвъзмездни средства, финансови инструменти или награди) се изисква нормативно, както е посочено в член 17, параграф 2, буква б) от Общия регламент „Обосновка за избраните цели на политиката, съответните приоритети, специфични цели и формите на подкрепа“. Обосновката за формата на подкрепа може да бъде включена: в текстовото поле (1. Програмна стратегия:..., максимален брой знаци 30 000) или в таблица 1 (за цел на политиката - тогава ограничението за знаци е „2000 за избрана конкретна цел”), или и в двете. Това е новост – преди, само финансовите инструменти трябваше да бъдат обосновавани - сега трябва да бъдат обосновани и безвъзмездните средства.	Финансовите инструменти, така както е залегнало и в нашите предишни писма, са ключов инструмент, чието ползване ще помогне за постигане на залегналите в програмата цели. Тъй като предварителната оценка е цитирана като основа на сумите, предвидени като ФИ в програмата, тя е важна част от обосновката, за да може да се прецени къде ползването на ФИ или БФП е най-целесъобразно.	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.
	<u>Коментар 3 на ЕК:</u> Нашата презумпция е, че всички проекти генериращи приходи и спестяващи разходи трябва да бъдат подкрепяни чрез финансови инструменти. Формата на подкрепа не е индикативна и програмата трябва ясно да посочва коя форма е избрана за всеки вид инвестиция. Това се отнася особено за	Прецизирането на формата на подкрепа е ключов момент в планиране на усилията, целите и бъдещите проекти. Подкрепата за МСП, както и дейностите за енергийна ефективност са високоприоритетни – и съответно следва те да бъдат подкрепени с	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.

проекти подкрепящи МСП други такива за подкрепа на предприятия и за енергийна ефективност, където са необходими сериозни доказателства за обосноваване на безвъзмездните средства. Всички проучвания, необходими за избора на формата на финансиране, трябва да бъдат завършени преди одобряването на програмата.	достъп до безвъзмездно финансиране и/или комбинация между БФП и ФИ, където това е целесъобразно. Препоръчваме да се стъпи върху вече изградените добри практики от предходния програмнен период за избор на специализирани фонд мениджъри при управление на ФИ.	
<u>Коментар 6 на ЕК:</u> По отношение на подхода ИТИ, има някои подобрения и по-ясна демаркация, напр. за водния сектор, при други приоритети обаче, въпреки че избраните области имат смисъл, понякога те се фокусират върху „нови“ мерки при бенефициенти с малък капацитет (например кръгова икономика и зелена инфраструктура). В тези области, изграждането на капацитет и подкрепата на национално ниво ще бъдат от съществено значение.	Предвид стратегическата визия на ЕК, насочена към прехода към кръгова икономика и изграждането на зелена инфраструктура, създаването на капацитет и осигуряването на подкрепа на национално ниво следва да са приоритет. На този етап в частния сектор е натрупано солидно количество ноу-хау и познание, чието прилагане „на практика“ е ограничено от липса на механизми за подкрепа на интегрирани проекти, основани на сътрудничество между публични и частни субекти и междусекторни взаимодействия. Необходимо е да се намерят допирни точки и механизми, вкл. финансиране, за преход към на кръгова икономика, базиран на взаимодействия между публичен и частен сектор (ПЧП), водени от идеята за интегрирано регионално развитие, привличане на инвестиции и запазване и развитие на работната сила в регионите.	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК, като е потвърден националният ангажимент за подкрепа на изграждането на капацитет по отношение на подхода ИТИ.
<u>Коментар 7 на ЕК:</u> Избор на конкретни цели: ние напълно подкрепяме въпроса за качеството на въздуха в страната и необходимостта от неговото адресиране. Като такава мярка, системата за подмяна на отоплителни уреди е силно приветствана. Важно е обаче, такава	Енергийната ефективност, включително на сгради, е важен приоритет за ЕК, в този смисъл изискването за минимални стандарти за изолация и енергийна ефективност на сгради е ключово. Целите на Комисията намират отражение в редица стратегически документи в България като	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.

мярка да бъде свързвана с мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите на парникови газове и да не се ограничава до постигане на целта за качеството на въздуха. Освен това, за да се намали рискът от изостряне на енергийната бедност, фокусът трябва да бъде върху инвестициите в енергийна ефективност на самата сграда. Високата консумация на енергия на сградите, след смяна на източника на отопление, може да доведе до увеличаване на сметките за отопление и да доведе до проблеми с енергийната бедност. Що се отнася до подмяната на топлинни източници, България трябва да приоритизира възобновяемите енергийни източници, за да намали по-бързо емисиите на парникови газове и да постигне климатичните цели. Ето защо службите на Комисията настоятелно препоръчват тези мерки да се прилагат по Специфична цел (СЦ) 2.1 (насърчаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите на парникови газове), за да се осигури наблюдение на тяхното изпълнение в съответствие с най-добрите практики по отношение на енергийната ефективност и намаляването на парниковите газове, с оглед подобряване на качеството на въздуха и в същото време постигане на по-широки ползи. Мярката трябва да следва строги стандарти при избора заместител и да се прилага в пълно допълнение с мерките за енергийна ефективност, предвидени в програмата за „Развитие на регионите“ (ПРР) (и Плана за възстановяване и устойчивост, ПВУ), за да се увеличат ползите и да се

Дългосрочната национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. и Плана за възстановяване и устойчивост на РБ (ПВУ). В ПВУ е залегнало и създаването на Национален фонд за декарбонизация, който цели подпомагането на инвестициите в нисковъглеродно развитие чрез устойчиво и целенасочено финансиране на широка група от бенефициенти.

В този смисъл, в изготвянето на ПОС следва да се търси синергия с европейски проекти и инициативи, които са свързани с реформа в сектора за жилищно обновяване и обслужване „на едно гише“, както е залегнало в ПВУ (и в ПРР). Следва да се заложи институционална подкрепа за инициативи, които предлагат устойчив модел за предоставяне на интегрирани услуги за жилищно обновяване и енергийна ефективност, каквато е наложената практика в Европа.

сметчат потенциалните проблеми с енергийната бедност. УО може да обмисли включването на специфични правила в ПОС относно котли/печки с газово гориво:

о Газовата инфраструктура може да бъде подкрепена само по изключение при следните условия:

■ Средни котли/печки (1-20 MW):

- Само най-модерните решения, като най-високите стандарти за високоефективно комбинирано производство, насочени към инсталациите с най-малко замърсявания, както е определено в директивата за средните горивни инсталации с по-малко възможни емисии на парникови газове.

- Инсталации за комбинирано производство на енергия и отопление (Combined heat and power - CHP) , само такива, готови за зелен водород / биометан следва да попадат в обхвата на подкрепа.

■ Дребномащабни газови котли под 1 MW

- Комисията изисква финансирането на такива инсталации да се комбинира с някои минимални стандарти за изолация, определени на нивото на типа сгради (или алтернативно с мерки за енергийна ефективност), за да се избегнат топлинните загуби, да се намалят парниковите газове и енергийната бедност.

- Комисията изисква най-енергийно ефективни инсталации с най-малко емисии на CO₂ (вижте най-добрите налични

		технологии, които са определени в съответните директиви за екодизайн). • Трябва да се даде приоритет на присъединяването към топлофикационна мрежа, когато това е икономически и технически осъществимо. • Препоръчително е тези изисквания да бъдат посочени в програмата.		
		<u>Коментар 12 на ЕК:</u> По отношение на инвестициите в сектор „води“, как ще бъде гарантирано, че подпомаганите оператори няма да имат нужда от допълнителни инвестиции в политиката на сближаване в бъдеще и че ще се самоиздържат и ще могат да поддържат инфраструктурата и да възобновяват инвестициите, както и че настоящата ситуация няма да се повтори (стара инфраструктура, операторите не са в състояние да инвестират)?	Към този момент всички инвестиции в консолидираните операторите се залагат в изготвяните РПИП. Част от РПИП, както и от процедурата за осигуряване на БФП за изпълнение на планираните инвестиции е изготвяне на АРП на същите инвестиции, с включена в него оценка на поносимостта на цените за населението. Ако изводите на АРП показват, че инвестициите са устойчиви в планираните дългосрочни периоди, същите са адекватен индикатор за устойчивост на инвестициите и изградената инфраструктура в дългосрочен план.	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.
		<u>Приоритет „Води“, коментар 13 на ЕК:</u> По отношение на отпадъчните води е добре да се види ясна идентификация кои финансови потоци са предвидени да подпомогнат агломерации от какъв размер. Службите на Комисията подчертават, че спазването на Директивата за пречистването на водите е променлива цел и решенията за приоритизиране на агломерациите трябва да се основават на последните най-нови данни за съответствие към съответния момент. Също така в обхвата на агломерациите над 10 000 екв.ж. трябва да е ясно (както в проекта	Към този момент разделението на три основни категории – над 10 000 е.ж., 2 000 – 10 000 е.ж. и под 2 000 е.ж. Така са планираните инвестиции и проектите към момента, така са планираните и приоритетите в ново консолидирани ВиК оператори. По принцип допълнителното приоритизиране има своите ползи, но само ако не забави необходимите и вече планирани следващи стъпки в реформата в сектора, което следва да е основният приоритет.	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.

	на благоприятстващо условие), че трябва да има допълнително приоритизиране въз основа на размера на агломерациите (например 200 000 екв.ж. преди 10 000 екв.ж.) и въздействието върху околната среда (ако финансирането трябва да бъде приоритизирано).		
	<u>Приоритет „Отпадъци“, коментар 17 на ЕК:</u> Все още няма препратка към основния анализ, подкрепящ акцента върху разрушаването и строителните отпадъци, който трябва да бъде наличен от Националния план за управление на отпадъците (НПУО).	Максималната прозрачност и достъпността до подобни документи единствено ще гарантира правилността на избраните подходи и ще повиши доверието в планираните мерки и приоритети.	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.
	<u>Приоритет „Отпадъци“, коментар 18 на ЕК:</u> Количественият елемент е труден за възприемане, без индикация за фокус по отношение на географския обхват или препратки към анализа на потребностите в инфраструктурата, изисквани като благоприятстващо условие.	Максималната прозрачност и достъпността до подобни документи единствено ще гарантира правилността на избраните подходи и ще повиши доверието в планираните мерки и приоритети.	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.
	<u>Приоритет „Отпадъци“, коментар 19 на ЕК:</u> Моля, предоставете повече подробности за това какво включват „други мерки, определени в НПУО и в Стратегията и плана за действие за прехода към кръговата икономика“?	Допълнителната конкретика ще даде необходимата яснота на планираните мерки.	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.
	<u>Приоритет „Отпадъци“, коментар 20 на ЕК:</u> За регионите, в които инвестициите трябва да бъдат приоритизирани, трябва да има референции към НПУО/благоприятстващото условие за да се осигури приоритет на	Допълнителната конкретика ще даде необходимата яснота на планираните мерки.	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.

	инвестициите съгласно националните стратегически документи.		
	<u>„Биоразнообразие/Натура 2000“. коментар 25 на ЕК:</u> Разделът за предизвикателствата, научените уроци и инвестиционните нужди се отнася до необходимостта от предотвратяване и намаляване на риска от бедствия с акцент върху зелената инфраструктура, което е приветствано. Няма обаче подробности за това какви мерки ще бъдат включени (например възстановяване на влажните зони за намаляване на риска от наводнения и др.). Как ще бъде изпълнено заявеното намерение? Какъв ще бъде обхватът на допустимите мерки? Какви показатели (вж. по-долу) ще бъдат използвани, за да се гарантира, че мерките за предотвратяване на бедствия дават приоритет на подходящите решения за предотвратяване на риска и биологичното разнообразие?	Подобна детайлизация ще бъде полезна както за поставените цели, така и за бъдещите бенефициенти по съответните мерки.	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.
	<u>„Биоразнообразие/Натура 2000“. коментар 26 на ЕК:</u> Единствената конкретна мярка, посочена за биологичното разнообразие извън защитените зони, е градската зелена инфраструктура за целите на намаляването на замърсяването на въздуха, с акцент върху зелените покриви и стени. Това е полезна, но изключително ограничена мярка с	Същото е засегнато от КРИБ в предходно становище: <i>„Прави впечатление липсата на конкретика относно ключова тема като екосистемните услуги – тяхното развитие е приоритет пред Европа и добра практика в много страни. Стратегически документи като НПРД отдават значение на темата, но липсва</i>	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК, като е поет ангажимент и за последващо детайлизиране въз основа на работния проект на

		ограничени ползи за природата и екосистемните услуги. Обхватът на типовете екосистеми, екосистемните услуги и набор от мерки за подкрепа на природосъобразни решения се нуждае от значително разширяване, за да се подпомогнат ефективно многофункционалните, устойчиви екосистеми на целия ландшафт.	<i>връзка с тях в самия документ. Не става ясно каква роля предвижда държавата в развитието на екосистемните услуги за частни субекти и организации – заинтересовани страни.“</i>	Националната стратегия за биологично разнообразие (когато същият е наличен).
		<u>Приоритет „Въздух“, коментар 32 на ЕК:</u> Взаимовръзките с планираните мерки по ПВУ за отопление на газ и централно отопление трябва да бъдат изяснени (както сега се прави по отношение на ПРР), включително по отношение на „едно гише“, което е предвидено в ПРР, което изглежда подобна концепция на тази, предложена в ПОС за информиране на гражданите за допустимите мерки. Ние силно подкрепяме подобен подход за осигуряване на специалист, който да насочва гражданите за информиран избор.	По същество този коментар допълва разгледаната по-горе връзка между ПВУ, ПОС, ПРР и др.	Поет е ангажимент за проучване възможностите за включване на мерките по ПОС 2021-2027 г. към предвидената услуга „едно гише“.
		<u>Приоритет „Въздух“, коментар 24 на ЕК:</u> Приветстваме повече информация относно предложените мерки, предвидени за насърчаване на възобновяемата енергия по мярката за подмяна на отоплението.	Насърчаването на ползването на възобновяема енергия е приоритет пред ЕС.	Предоставена е по-подробна информация.
		<u>„Комуникация“, коментар на ЕК:</u> Връзка с принципа на партньорство би било полезно, може би чрез включване на обща цел, активното ангажиране на заинтересованите страни (т.е. организации на гражданското общество) и определянето им като целева аудитория.	Важно е да се планира максимално ангажиране на всички потенциални заинтересовани страни, както е констатирано в предходни становища на КРИБ.	Позицията на КРИБ е отчетена при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ И КОМЕНТАРИ В РАМКИТЕ НА ТРГ ЗА ПОС 2021-2027 г., ПРЕДЛОЖЕНИ В ТЕКСТА НА ПРОГРАМАТА

Боряна Георгиева, държавен експерт, дирекция „Управление на водите“, МОСВ	<i>Изпратен е файл с презентация за Национален инвестиционен план за ВиК по благоприятстващото условие, касаещо ВиК инфраструктурата.</i> От презентацията и критериите за приоритизиране е видно, че не са изпълнени две от исканията в коментара на ЕК „в обхвата на агломерациите над 10 000 екв. ж. трябва да е ясно (както в проекта на благоприятстващо условие), че трябва да има допълнително приоритизиране въз основа на размера на агломерациите (например 200 000 екв. ж. преди 10 000 екв. ж.) и въздействието върху околната среда“ и „решенията за приоритизиране на агломерациите трябва да се основават на последните най-нови данни за съответствие към съответния момент“, а за коментар 14 не е изпълнено искането за „начина, по който ще бъде адресирана преработената Директива за качеството на питейните води, дали най-малкото ще бъде включена в националния план за инвестиции във водния сектор, тъй като РПИП не са съобразени с преработената Директива.	Предвид факта, че Националният инвестиционен план е одобрен от МС (в рамките на заседание на МС на 31.03.2021 г., т. 19) и предстои изпращането му към ЕК ведно с проектите на Споразумение за партньорство и на програмите, изпълнението /неизпълнението на конкретни под-критерии от самооценката на благоприятстващото условие не са обект на настоящите консултации.
	ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ Където е възможно, ще се насърчава прилагането на зелени обществени поръчки, както и ще се търсят възможности за предоставяне на подкрепа на уязвими групи. напр. при подбора на крайни получатели на помощта при подмяна на топлоуреди на твърдо гориво приоритетно ще се разглеждат енергийно бедни домакинства и други представители на уязвими групи. <u>При предоставянето на финансови средства за изграждане на ВиК инфраструктура, уязвимите групи също ще бъдат взети под внимание. Като водещ критерий при преразглеждането на обхвата на агломерациите в настоящия програмен период, въз основа на които ще бъде предоставяно финансиране през 2021-2027 г., остава достатъчна концентрираност на населението, като по-специално не се прилага критерий за изключване на ромските селища от обхвата на агломерациите над 10 000 е.ж.</u>	Предложението на компетентната дирекция е отчетено при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.
	1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и отговори на политиката ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ II. Води Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции За постигане на съответствие с изискванията на Директива 98/83/ЕО и Директива (ЕС) 2020/2184 се налагат значителни инвестиции, гарантиращи, че качеството на водата и използването на ресурсите във водоснабдяването отговарят на изискванията на директивите на ЕС. За	Предложението е съобразено в текста, за да се отговори на коментара на ЕК, свързан с необходимостта от представяне на детайли за начина, по който ще бъде адресирана преработената Директива за качеството на питейните води.

констатираните трайни несъответствия в качеството на питейната вода, идентифицирани с РПИП, ще бъдат изпълнени мерки за изграждане на пречиствателни станции за питейни води или изграждане/свързване с нови водоизточници и проектиране и изграждане на санитарно-охранителни зони за тези водоизточници.

Предоставяне на инвестиции само за ВиК оператори на консолидирани райони, в съответствие с политиката във ВиК сектора за окрупняване на ВиК системите ще осигури по голяма стабилност на ВиК операторите и те ще се самоиздържат и ще могат да поддържат инфраструктурата и да възобновяват инвестициите. Собствеността върху инфраструктурата е централизирана, като обществена и държавна собственост, а управлението и планирането са насочени към регионализация, за да се вземат предвид нуждите на територията в нейната цялост, но в същото време с регионалните им характеристики. За стабилността на ВиК операторите важна роля играе и подпомагането на тези оператори от Български ВиК Холдинг ЕАД с капитал от 1 млрд. лева, предоставен от държавния бюджет, напр. чрез финансиране на дружества, в които холдинговото дружество участва. Холдинговото дружество осъществява спрямо дъщерните си дружества общи услуги по управление и контрол в областта на обществените поръчки, техническа помощ, консултации, участие и финансиране, свързано с инвестиционните им дейности по Структурните и инвестиционни фондове на ЕС, предоставяне на гаранции и др. Целта е дългосрочно осигуряване на устойчив модел за финансиране на отрасъл ВиК и свързаните с това стратегически цели, гарантиране на качествени и надеждни ВиК услуги при осигуряване на приемлива цена на предоставяната от ВиК операторите обществена услуга на потребителите. Холдингът ще има ключова роля в управлението на проекти през новия период от името на ВиК операторите по Плана за възстановяване и устойчивост, като ще осигури съфинансирането при изпълнението на инфраструктурния проект за агломерациите предмет на проекта.

Принос за постигане целите, заложиени в стратегически документи

Допустимите мерки ще осигурят допълняемост с индикативните дейности, посочени в чл. 4, пар. 2, б. г на проекта на Регламент, с който се създава Фонда за справедлив преход, „инвестиции във внедряването на технологии и инфраструктури за чиста енергия на достъпна цена, в намаляването на емисиите на парникови газове, в енергийната ефективност и енергията от възобновяеми енергийни източници (разглеждайки възможностите за оползотворяване на утайките от пречиствателните станции за отпадъчни води)“. Предвидените дейности в програмата няма да нанесат значителна вреда. Предложените дейности са напълно в съответствие с принципъта „Не нанасяйте значителна вреда“ (DNSH), тъй като се осигурява предотвратяването на вредата от отпадъчните води чрез пречистването им преди заустване в повърхностните води. Оказва положително въздействие върху климата и климатичните

Предложението е съобразено в текста, за да се отговори на коментара на ЕК, свързан с гарантиране, че подпомаганите оператори няма да имат нужда от допълнителни инвестиции от политиката на сближаване в бъдеще и че ще се самоиздържат и ще могат да поддържат инфраструктурата и да възобновяват инвестициите.

Предложението на компетентната дирекция принципно е отчетено при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментара на службите на ЕК.

	промени, като се намаляват течовете, с което се спестява вода с питейни качества и се опазва ресурса с питейна вода. Проектът не оказва отрицателно въздействие върху прехода към кръгова икономика и предотвратяване на отпадъците и рециклиране. С тези дейности се осигурява устойчиво използване и защита на водните и морските ресурси, предотвратява се замърсяването и се осигурява контрол на качеството на пречистените отпадъчни води, осигурява се и защита на екосистеми и недопускане на влошаване на състоянието им от въздействието на непречистени отпадъчни води или изтощаване на водни ресурси.	
	2.1. Приоритет 1 „Води“ 2.1.1.1 Намеса на фондове • <u>Инфраструктурни мерки за водоснабдяване за постигане на съответствие с Директива 98/83/ЕО с принос към намаляване на загубите на вода по водопреносната мрежа и подобряване на качеството на питейната вода;</u> ... • Други мерки от ПУРБ за подобряване на състоянието на водите и постигане на целите на РДВ; мерки, свързани с качеството на водите за питейно-битово водоснабдяване, <u>напр. намаляване на водовземаването чрез въвеждане на водоспестяващи технологии и обратно водоснабдяване, популяризиране на методи за пестеливо използване на водата, определяне на СОЗ/зони за санитарна защита около съоръженията за ПБВ, осъществяване на контрол и превенция срещу замърсяване със замърсяващи вещества и други дейности, в това число и срещу намаляване на горски масиви, водещи до влошаване качествата на добиваната вода и/или състоянието на зоната за защита на водите, предназначена за питейно-битово водоснабдяване.</u> ... Тези дейности допълват както мерките по Националния план за възстановяване и устойчивост (подкрепа за изграждане на ВиК инфраструктура в агломерации между 5 000 екв.ж. и 10 000 екв.ж. <u>в консолидирани територии</u>), така и тези от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2021 - 2027 г. за агломерации под 2 000 екв.ж.	Предложенията са съобразени при изготвяне на отговор от страна на УО на ОПОС към коментарите на службите на ЕК и отразени в програмата.
Мануела Милошева, директор на дирекция	С кореспонденция от 01.04.2021 г. изпълнителят по Договор № ДОГ-24/06.03.2020 г., обединение „Финансови инструменти“ ДЗЗД, е уведомен, че Междинен доклад (ревизия 2), съдържащ резултатите от изпълнената дейност от Етап 2 „Изготвяне на окончателен вариант на предварителната оценка и проект на концепция за инвестиционна стратегия“, е приет след	УО ще вземе предвид резултатите от етап 3 при разработването на проекта на ПОС 2021-2027 г.

	„Национален фонд“, Министерството на финансите	съгласуване с УО. Също така, предвид наличието на по-актуална версия на ПОС 2021-2027 г., както и динамичната обстановка в настоящия момент, следва да бъде представена актуализация на окончателен вариант на предварителна оценка заедно с окончателна инвестиционна стратегия в рамките на етап 3. Съгласно подписания договор резултатите от етап 3 се очаква да бъдат представени от изпълнителя до 06.06.2021 г.	
	Николина Чапанова, директор на дирекция „Изпълнение на проекти по ОПРР и по програми за териториално сътрудничество“, АПИ	В срока, в който имахме възможност да правим коментари по ПОС 2021-2027 г. – версия 3, в същата не фигурираха финансовите стойности по Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“, по който ще има възможност АПИ да бъде бенефициент. Към настоящия момент финансовия ресурс за „Мерки за адаптиране към изменението на климата и превенция и управление на рискове, свързани с климата: наводнения и свлачища (в това число за повишаване на информираността, гражданска защита и системи за управление на бедствия, инфраструктура и екосистемни подходи)“ е намален спрямо преходните варианти на програмата и по тази причина бихме искали аналогично да намалим „Целева стойност (2029 г.)“ отнасяща се за „Новопостроени или консолидирани съоръжения за защита от свлачища“ от 230 ха на 120 ха в Таблица 2: „Показатели за крайни продукти“. Показателят е изчислен въз основа на средна база на стойностите на обществените поръчки за изпълнение на свлачища в АПИ.	Приема се. Коментарът е отразен.
	Геновева Господинова държавен експерт, дирекция „Национална служба за защита на природата“, МОСВ	1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и отговори на политиката IV. Биоразнообразие Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции – стр.6, абзац II Разработен е подход за управление на <u>мрежата Натура 2000 в България-защитени зони</u>, което е сред най-важните мерки, идентифицирани в Националната приоритетна рамка за действие за 2014-2020 г., както и в т.нар. Position paper за програмния период от страна на ЕК. ..... Към януари 2021 г. предложението за изменение на ЗБР (с което се финализира законодателно създаването на управленската структура) все още не е одобрено от Народното събрание, поради което разработването на планове за управление, включително необходимата активна комуникация със заинтересованите страни, <u>за прилагането им</u> ~~за да се гарантира тяхната подкрепа, разбиране и приемственост~~, се предвижда през периода 2021-2027 г. Най-важната цел е да бъде подкрепено изпълнението <u>на мерки насочени към подобряване на природозащитния статут на видовете и местообитанията, които са в неблагоприятно състояние</u>, като същевременно се гарантира невлошаване на тенденциите и състоянието на всички	Предвид факта, че предложенията за редакции не попадат в обхвата на отправените коментари от страна на ЕК, същите подлежат на преразглеждане и допълнителни консултации, като могат да бъдат отразени в последващите работни версии на програмата.

	защитени местообитания и видове до 2030 г.) в отговор на ангажиментите на страната в изпълнение на целите на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г – на консервационни мерки, за да се постигне подобряване на състоянието на видове и местообитания. В тази връзка, през 2021 - 2027 г. се предоставя подкрепа за мерки за видове и местообитания в Натура 2000 за постигане на съответствие с изискванията на Директивата за хабитатите и Директивата за птиците. Планирана е и подкрепа извън мрежата, за осигуряване на свързаност на мрежата Натура 2000 чрез изграждане на „зелена“ и „силя“ инфраструктура и за постигане на добро природозащитно състояние на видовете и природни местообитания, както и за решаването на конкретни казуси/проблеми идентифицирани при картирането и оценките на състоянието на екосистемите и на елементите на зелената инфраструктура по ПБУ, като мерките съответстват на Националната стратегия за биологично разнообразие до 2030 г. и на други документи на национално ниво. Принос за постигане целите, заложи в стратегически документи Планираните инвестиции се базират на анализите, изводите и определените в НРПД мерки за периода 2021-2027 г. Същите са в съответствие със Стратегията за биоразнообразие на ЕС 2030, <u>Националната програма за развитие България</u> <u>националната Стратегия за биоразнообразие 2030</u>, <u>плановите за управление на защитени територии и зони и планове за действие.....</u>	
	Таблица 1: По Специфична цел или специален приоритет „Засилване на биоразнообразието, “зелената” инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването“: ..... Продължават интервенциите, целящи подобряване на състоянието на видове и местообитания, предмет на опазване в ЗЗ, ще се надграждат дейностите, свързани с изграждане на капацитет на заинтересованите страни за ефективно участие в процеса на изпълнение на <u>плановите за управление на Натура 2000 и осигуряване на подкрепата на общността за мрежата, както и на органите за управление на мрежата.</u> Планира се подкрепа и за защитени територии, приоритетно там, където същите се припокриват със ЗЗ. ...	Предвид факта, че предложенията за редакции не попадат в обхвата на отправените коментари от страна на ЕК, същите подлежат на преразглеждане и допълнителни консултации, като могат да бъдат отразени в последващите работни версии на програмата.
	2. Приоритети, различни от техническа помощ Приоритет 3 „Биологично разнообразие“	Предвид факта, че предложенията за редакции не попадат в обхвата

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), и) iii) iiiа) iv) v) vi) от ОР;

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка и) от ОР:

Допустими са мерки за изпълнение на ангажиментите на страната, произтичащи от европейското природозащитно законодателство и Стратегията на ЕС за биологично разнообразие 2030, описани в стратегически и планови документи на европейско и национално ниво:

- Мерки, свързани с развитието и управлението на мрежата Натура 2000:

- Разработване на териториални планове за управление на защитените зони по Натура 2000— разработване на ръководства—; разработване на 15 плана за управление на защитени зони, обхващащи цялата територия на Натура 2000 в България, включително изследвания във връзка с изясняване на разпределението, размера на популацията, въздействията и заплахите за видове и природни местообитания, вкл. провеждане на кампании за обществена осведоменост и включване на заинтересованите страни в процеса на разработване на планове;

- Прилагане на управленски подход в защитени зони от Натура 2000 – осигуряване на подкрепа за органите за управление на защитени зони по Натура 2000;

- Подобряване на знанията за видове и природни местообитания, както е определено в НРПД чрез теренни проучвания (включително картиране, където е определено в НРПД) и определяне на техния природозащитен статус; проверка на таекономична принадлежност; идентифициране на ефектите от разселването на неавтохтонни видове и др.;

- Разработване и актуализиране на планове за действие за видовете и за видове птици, които са идентифицирани в НРПД;

- Изграждане на капацитет на заинтересованите страни за изпълнение на мерки от планове за управление на защитените зони и изпълнение на мерки от планове за управление на защитените зони и изпълнение на мерки от планове за управление на защитените зони и изпълнение на мерки от планове за управление на защитените зони, вкл. такива от НРПД и планове за управление на защитените зони.

- Мерки, свързани с опазване и подобряване на природозащитното състояние на видове и природни местообитания от мрежата Натура 2000:

- Подобряване на природозащитния статус на видовете и местообитанията, които са в неблагоприятно състояние в 8 типа екосистеми, обект на опазване, съгласно НРПД – „Морски и крайбрежни води“, Степни местности и зони с храстовидна растителност, Тресавища, калища, мочурища и други влажни зони. Пасища. Гори и гористи местности. Скални местообитания, дюни и зони с рядка растителност. Сладководни местообитания (реки и езера). Други (пещери и др.).

на отправените коментари от страна на ЕК, същите подлежат на преразглеждане и допълнителни консултации, като могат да бъдат отразени в последващите работни версии на програмата.

• Мерки, свързани с опазване и възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие извън Натура 2000:

- Осигуряване на свързаност на мрежата Натура 2000 чрез изграждане на „зелена“ и „синя“ инфраструктура и за постигане на добро природозащитно състояние на видовете и природни местообитания, както и за решаването на конкретни казуси и проблеми идентифицирани при картирането и оценките на състоянието на екосистемите и на елементите на зелената инфраструктура по ПВУ.

■ — насочени към подобряване природозащитното състояние на природни местообитания и видове (вкл. птици, риби, прилени, влечуги, васкуларни растения, както и типове природни местообитания — крайбрежни, скали, дюни, сладководни, храстовидни и др.); предмет на опазване в мрежата Натура 2000, като напр.:

— Подобряване природозащитния статус на видове и природни местообитания чрез възстановяване на хидрологичния режим; разчистване на остатъци от изоставена антропогенна инфраструктура, предизвикваща фрагментация; изграждане на връзка с морето; възстановяване естествения воден режим на влажните зони и поддържане на подходящ воден режим; възстановяване на бивши гнездовища на вида; частично възстановяване на пресушени в миналото естествени водоеми; управление на тръстиковите масиви; премахване на инвазивни чужди видове; действия за ограничаване на пана; реинтродукция на видове в потенциални местообитания; поставяне на електропастери; възстановяване на нарушени терени; закупуване на земи; обезопасяване на електропроводи и др.

- Пилотно възстановяване на съществуващи/потенциални местообитания влажни зони, меандри по поречието на Дунав и на дунавски притоци и др.

■ — Мерки за опазване/възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие извън Натура 2000 — изпълнение на мерки от Стратегия за биологичното разнообразие в Република България и Национален план за опазване и устойчиво ползване на биологичното разнообразие и генетичните ресурси 2020 — 2024 г., мерки от планове за управление на защитени територии и планове за действие за видове.

Донълняемост на мерките в рамките на приоритета ще се осигури чрез изпълнението на мерките, заложиени в Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000, които се подкрепят от други източници на финансиране. Рамката идентифицира мерки, както и източниците за тяхното финансиране — програми, съфинансирани от фондовете в рамките на Кохезионната политика,

национален бюджет, ОСП др., като по този начин се гарантира както синергичния ефект по отношение подобряване природозащитния статус на видове и типове природни местообитания, така и осигуряването на демаркация по отношение отделните предвидени интервенции. В допълнение, предвиденото разработване на специфични цели и мерки за защитени зони с подкрепа чрез финансиране от Плана за възстановяване и устойчивост, ще послужи като основа за последващото разработване на планове за управление на защитени зони.

2. Приоритети, различни от техническа помощ

Приоритет 3 „Биологично разнообразие“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii) от ОР:

Интервенциите по приоритета са насочени към всички заинтересовани страни във връзка с политиките за подобряване и опазване на биологичното разнообразие, както и управлението на мрежата Натура 2000. Това са освен институциите, отговорни за формиране, прилагане и изпълнение на политиката в областта на Натура 2000 и за подобряване на природозащитното състояние на видове и природни местообитания, но и местни власти, юридически лица ~~с естествена и с нестопанска цел, местни инициативни групи, научно академичната общност, в това~~ число БАН, собственици и ползватели на земи, местни инициативни групи (само за „мски“ мерки). Не на последно място, като ~~непряко~~ основна целева група трябва да се изведе населението на Република България, предвид ползите по отношение подобряване качеството на живот — съгласно цел 15 на ООН, насочена към предотвратяване загубата на биологично разнообразие „добре управлявани защитени зони и територии са в полза на „здрави“ екосистеми, което от своя страна допринася за опазване здравето на хората”.

Посочено е и: Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН - Цел 14 Живот под водата, Цел 15 Живот на земята

Предвид факта, че предложенията за редакции не попадат в обхвата на отправените коментари от страна на ЕК, същите подлежат на преразглеждане и допълнителни консултации, като могат да бъдат отразени в последващите работни версии на програмата.

2. Приоритети, различни от техническа помощ

Приоритет 3 „Биологично разнообразие“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Представяне на специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv) от ОР:

Предвид факта, че предложенията за редакции не попадат в обхвата на отправените коментари от

Проектите по ПОС, допустими в рамките на подхода ИТИ, следва да са базирани на мерките и инвестициите анализите и изводите в НРПД и ще се реализират въз основа на интегрирани концепции, разработвани и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с участието на органите за управление на Натура 2000. Конкретно разграничение между програмите и елиминиране на риска от двойно финансиране ще бъде осигурено на етап предварителен подбор на концепциите за ИТИ, изпълняван от Регионалните съвети за развитие. Демаркация ще бъде осигурена и на етап подбор на проектни предложения, осъществяван от всеки УО преди подписване на договорите за предоставяне на БФП.

По отношение прилагането на подхода BOMP, отчитайки опита от програмен период 2014-2020 г., се предвижда изпълнение само на „меки“ мерки като изграждане на капацитет за изпълнение на мерки от плановете за управление на защитените зони, съгласно ~~регулиране на нахлата, борба с инвазивни видове и др., изведени в резултат от анализите в НРПД. По подхода ИТИ се планира и изпълнение на консервационни мерки от НРПД, изискващи изграждане на инфраструктура и съоръжения, обвързани с подобряване на състоянието на видове и природни местообитания на биогеографско ниво, в това число съоръжения за обществен достъп; поставяне на информационни табели, възстановяване на територии (държавна или общинска собственост) например речно дъно, речен бряг и др.~~

ИТИ и BOMP в рамките на приоритета представляват два самостоятелни инструмента за териториално развитие, които са базирани на различни териториални нива, със съотв. разлики, както в мащабите на инвестициите, така и по отношение на тяхното териториално значение и влияние. Двата подхода ще се прилагат допълващо, за да се гарантира комплексност на мерките, като демаркацията между тях е на ниво мярка съгласно НРПД. ~~В тази връзка, мерките, изискващи промяна в поведението на местните общности са отнесени към BOMP, а тези за изграждане на съоръжения и инфраструктура са предвидени чрез подхода ИТИ, в който участват регионални и местни власти, както и компетентни органи по околната среда и водите. Това гарантира, че мерките ще бъдат изпълнени при спазване на екологичното законодателство и ще се осигури тяхната устойчивост.~~

страна на ЕК, същите подлежат на преразглеждане и допълнителни консултации, като могат да бъдат отразени в последващите работни версии на програмата.

2. Приоритети, различни от техническа помощ
Приоритет 3 „Биологично разнообразие“
2.1.1.1 Намеса на фондове

Междурегионални, транс-гранични и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v) от ОР:

Предвид факта, че предложенията за редакции не попадат в обхвата на отправените коментари от

		Планираните допустими мерки допринасят за постигане целите на Стратегията на ЕС за биологично разнообразие 2030 г., стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Защита на околната среда“, приоритетна област 6 „Биоразнообразие и ландшафти, качество на въздуха и почвите“ от проекта на преработен план за действие към Дунавската стратегия (съгласно работен документ на ЕК от 06.04.2020 г.).	страна на ЕК, същите подлежат на преразглеждане и допълнителни консултации, като могат да бъдат отразени в последващите работни версии на програмата.
Димитър Черкезов, ръководител отдел „Оперативни програми“, ФМФИБ	1. По отношение на Приоритет 1 „Води“ и в контекста на коментара на службите на ЕК предлагаме текстът в поле „Планирано използване на финансовите инструменти“ да се коригира с оглед да се предвиди възможност за предоставяне на самостоятелни заеми и заеми в комбинация с БФП за финансиране на допустими дейности по приоритета, както следва: „Планира се използване на финансови инструменти за подкрепа на финансово жизнеспособни инвестиции, включително в комбинация с безвъзмездна финансова помощ, по-конкретно на дейности, свързани с изграждане, реновиране и поддръжка на ВиК инфраструктура при отчитане научените уроци от програмен период 2014-2020. Предвидено е комбиниране на подкрепа чрез финансови инструменти и безвъзмездна помощ, както в рамките на две отделни операции, така и в рамките на една операция, по правилата за финансови инструменти, когато безвъзмездната помощ не надвишава подкрепата от финансовия продукт. Видът на финансовите продукти и размерът на приноса от програмата за финансови инструменти ще бъдат определени въз основа на Предварителната оценка на ФИ за периода 2021-2027 г.“. В допълнение ФМФИБ изразява позиция, че планираните в Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране, на Приоритет 1 „Води“, средства за финансови инструменти в размер на 16 340 000 евро са крайно недостатъчни за да осигурят структуриране на финансов инструмент за осигуряване на необходимото самоучастие от страна на 7-те посочени ВиКО при изпълнението на мащабните проекти на базата на РПИП и за финансиране на други допустими дейности на консолидирани ВиКО по Приоритет 1 чрез самостоятелни заеми и заеми в комбинация с БФП.	Предвид факта, че отправените бележки не подпомагат конкретно отразяването на коментарите от страна на ЕК, същите подлежат на преразглеждане и допълнителни консултации, като могат да бъдат отразени в последващите работни версии на програмата.	

научените уроци от програмния период 2014-2020. Предвидено е комбиниране на подкрепа чрез финансови инструменти и безвъзмездна помощ, както в рамките на две отделни операции, така и в рамките на една операция, по правилата за финансови инструменти, когато безвъзмездната финансова помощ не надвишава подкрепата от финансовия продукт. Видът на финансовите продукти и размерът на приноса от програмата за финансови инструменти ще бъдат определени въз основа на Предварителна оценка на ФИ за периода 2021-2027 г.“.

В допълнение ФМФИБ изразява позиция, че планираните в Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране, на Приоритет 2 „Отпадъци“, средства за финансови инструменти в размер на 13 037 943 евро са крайно недостатъчни за да осигурят структуриране на финансови инструменти за финансиране на допустими дейности по Приоритет 2 чрез самостоятелни заеми и заеми в комбинация с БФП.

3. Във връзка с посоченото в Приоритет 5 Въздух, че в процеса на подбор на крайните получатели на помощта при подмяна на битови отоплителните уреди ще се извършва приоритизиране на фактора енергийна бедност, изразяваме становище, че мерките за подмяна на отоплителни системи могат да се изпълняват не само от социално слаби и енергийно бедни и няма икономическа логика ПОС 2021-2027 да предоставя 100 % БФП на физически лица, които са с доходи на средно или по-високо ниво от средното за страната. В последния вариант на програма, е извършено рефокусиране на интервенциите, приоритетно към сгради, които са обхванати от мерки за енергийна ефективност по ППР, Плана за възстановяване и устойчивост, чрез InvestEU и от националния бюджет, както и финансиране на интервенции за насърчаване на възобновяема енергия, водород и други иновативни алтернативи. В тази връзка е видно, че част от интервенциите ще водят до енергийни спестявания и следва да се предвиди и прилагане на ФИ, което да обхваща лицата, които са с доходи над средното за страната. Тези лица следва да могат да се ползват от подкрепа чрез комбинация между БФП и ФИ; което ще осигури стимул за подмяна на съответните отоплителни уреди и въвеждането на иновативни и енергоспестяващи технологии.

4. По отношение на мярката за насърчаване закупуването на електромобили по Приоритет 5 Въздух, считаме че не следва да се изключва възможността за подкрепа за закупуване на електромобил, без това да е обвързано със задължително предаване за рециклиране на стар дизелов автомобил pre-Euro и Euro 1, както е посочено в момента в поле „Планирано използване на финансови инструменти“.

Очакването собственици, които към момента употребяват стари и амортизирани дизелови автомобили да могат да инвестират в закупуването на относително скъп електромобил, въпреки

Предвид факта, че отправените бележки не подпомагат конкретно отразяването на коментарите от страна на ЕК, същите подлежат на преразглеждане и допълнителни консултации.

Предвид факта, че отправените бележки не подпомагат конкретно отразяването на коментарите от страна на ЕК, същите подлежат на преразглеждане и допълнителни консултации.

2. По отношение на Приоритет 2 „Отпадъци“: ФМФИБ потвърждава, представените в предходни заседания на ТРГ коментари, че прилагането на финансови инструменти следва да се предвиди за всички мерки в приоритета за проекти, които могат да генерират приходи или икономии, включително в комбинация с безвъзмездна финансова помощ.

Подкрепата чрез финансови инструменти следва да е под формата на самостоятелни заеми или заеми в комбинация с безвъзмездна помощ в зависимост от възможността на проектите да генерират приходи и да спестяват разходи. Същото би помогнало за по-ефективно разходване на средствата по програмата и разширяване на обхвата на проектите, които ще получат подкрепа чрез БФП и ФИ. Препоръките на службите на ЕК изцяло потвърждават този подход и изрично акцентират на необходимостта всички интервенции, които имат приходогенериращ потенциал и/или водят до икономии да се финансират чрез финансови инструменти, включително в комбинация с БФП. Посоченото се подкрепя и от становището на службите на ЕК, че използването на безвъзмездни средства трябва да бъде обосновано по същия начин както финансовите инструменти, както е посочено в член 17, параграф 2, буква б) от Общия регламент. В тази връзка проекти, които са приходогенериращи или водят до икономии не би следвало да се финансират изцяло или предимно с безвъзмездни средства.

В тази връзка в програмата следва да се предвиди прилагане на заложената в новия Регламент за общоприложимите разпоредби възможност за комбиниране на подкрепа чрез финансови инструменти и безвъзмездна финансова помощ в рамките на една операция, когато БФП е в размер не по-голям от подкрепата чрез финансов продукт, като се прилагат правилата за финансови инструменти. Комбинацията на подкрепа с БФП и финансови инструменти ще позволи много по-ефикасно разходване на разполагаемите ресурси и ще мобилизира допълнителен частен ресурс, допринасящ за постигане на целите на програмата.

Считаме че текстът в поле „Планирано използване на финансовите инструменти“, а именно: *„По предварителни проучвания потенциал за предоставяне на финансов инструмент имат мерките за комбинирана подкрепа чрез предоставяне на заеми за финансиране на собствено участие на проекти с финансиране с БФП, както и мерки за рециклиране на отпадъци, вкл. в комбинация с разделно събиране на отпадъци.“* е ограничаващ и предвид посоченото по-горе, предлагаме текстът в поле „Планирано използване на финансовите инструменти“ да се коригира с оглед да се предвиди възможност за предоставяне на самостоятелни заеми и заеми в комбинация с БФП за финансиране на допустими дейности по приоритета, както следва:

„Планира се използване на финансови инструменти за подкрепа на финансово жизнеспособни инвестиции, включително в комбинация с безвъзмездна финансова помощ, за финансиране на допустими дейности по приоритет 2 на програмата, при отчитане

Предвид факта, че отправените бележки не подпомагат конкретно отразяването на коментарите от страна на ЕК, същите подлежат на преразглеждане и допълнителни консултации, като могат да бъдат отразени в последващите работни версии на програмата.

подкрепата от програмата е необосновано. Предлагаме задължителното изискване за извеждане от експлоатация на дизелов автомобил да се замени със стимули за предаване на стар дизелов автомобил, чрез по-голям размер на подкрепата чрез БФП, при комбинираното финансиране с ФИ.

В допълнение в поле „Планирано използване на финансови инструменти“ се предвижда: „Поетапното приоритетно извеждане на дизелови автомобили PRE-EURO и EURO 1 и подмяната им с незамърсяващи с ФПЧ МПС.“ Формулировката „приоритетно извеждане на дизелови автомобили PRE-EURO и EURO 1“ води до неяснота при определяне на допустимите крайни получатели и прилагане на финансовия инструмент. Текстът в програмата „задължително условие за крайния получател ще е предаването на личен високоемисионен дизелов автомобил (приоритетно PRE-EURO и EURO 1) на лицензирани рециклиращи организации“ не внася яснота относно допустимостта на евентуалните крайни получатели, поради липсата на определение на термините „приоритетно“ и „високоемисионен“. Високоемисионен би могъл да бъде и автомобил EURO 3 или EURO 4 и следва да е ясно как ще се осъществява приоритизирането на крайните получатели.

Предвид горепосоченото, предлагаме текстът в поле „Планирано използване на финансовите инструменти“ на Приоритет 5 „Въздух“ да се коригира, както следва:

„Планира се използване на финансови инструменти за подкрепа на финансово жизнеспособни инвестиции по приоритета, включително в комбинация с безвъзмездна финансова помощ, по-конкретно за допустими дейности по приоритета, които водят до генериране на приходи и/или икономии. Видът на финансовите продукти и размерът на приноса от програмата за финансови инструменти ще бъдат определени въз основа на Предварителна оценка на ФИ за периода 2021-2027 г.“